

Introductie

‘De eerste pagina’s’

Deze lessuggestie is ontworpen om leerlingen kennis te laten maken met een aantal boeken. Het thema van de boeken dat hierin centraal staat is identiteit. In alle boeken ontdekken de hoofdpersonen wie ze (willen) zijn.

Je kunt de lessen gebruiken aan het begin van het schooljaar van klas 4 of klas 5. We bieden je een uitgewerkt lesplan inclusief materiaal aan waarmee je direct aan de slag kunt.

- Leerlingen maken kennis met vijf boeken waarvan ze de eerste pagina’s lezen.
- Ze maken kennis met het gebruik van de databanken [LiteRom](#) en [Uittrekselbank](#).
- Ze gaan aan de slag met het analyseren van literaire teksten en met elkaar in gesprek over de boeken.

Zijn je leerlingen enthousiast geworden?

Laat ze dan een van deze boeken kiezen voor hun leeslijst.

De volgende vragen staan centraal bij het analyseren van de fragmenten:

- Welk effect heeft de manier waarop het verhaal begint op de lezer/de leerling?
- Welk beeld krijgen leerlingen van de personages en de situatie waarin ze zich bevinden?
- Welke vragen en verwachtingen roepen de verschillende fragmenten op?
- Wat maakt dat leerlingen wel of niet verder willen lezen in een van deze boeken?
- Welke rol spelen bijvoorbeeld titel, personages en persoonlijke voorkeuren?

Ter afsluiting kiezen je leerlingen klassikaal een top 3 én schrijven zelf bijpassende oneliners* op basis van hun leeservaring.

*ONELINER:

een kernachtige samenvatting in één zin.

LESSUGGESTIE ‘DE EERSTE PAGINA’S’

ONTDEK 5 BOEKEN

DOELGROEP:

KLAS 4 OF 5 HAVO/VWO

DUUR:

CA. 80-100 MINUTEN

Materialen

Voor de leerlingen is er een uitgewerkt stappenplan met opdrachten. Daarbij zitten de eerste pagina’s uit de volgende boeken:

- *Schuld* – Walter van den Berg
- *Skydancer* – Lotte Kok
- *Gebrek is een groot woord* – Nina Polak
- *Welkom bij de club* – Thomas van der Meer
- *Strovvuur* – Gerwin van der Werf

In deze lessenserie verwijzen we naar de databanken van NBD Biblion: de [Uittrekselbank](#) en [LiteRom](#), de databank met recensies.

Heeft jouw school geen licentie voor deze databanken?

› Vraag hier gratis en vrijblijvend een proefabonnement aan bij Stichting NBD Biblion.

Win een boekenpakket

Stuur de top 3 van de klas samen met de oneliners voor 22 oktober 2021 aan NBD Biblion (marketing@nbdbiblion.nl o.v.v. Top 3) en maak kans op een boekenpakket!



DUUR LESPLAN: CA. 80-100 MINUTEN
HEEFT JOUW SCHOOL LESUREN VAN 45-50
MINUTEN? DAN KAN HET STAPPENPLAN NA
STAP 3 OF STAP 4 ONDERBROKEN WORDEN.

Lesdoelen:

- Ontdekken wat de eerste pagina's van een boek je kunnen zeggen over personages, situatie, stijl en verloop van het verhaal.
- Leerlingen maken kennis met de **LiteRom** en de **Uittrekselbank** en ontdekken wat deze databanken voor hen kunnen betekenen als ze werken aan hun leeslijst.
- Het klassikaal maken van een top 3 inclusief een oneliner bij ieder boek.

Meer informatie

Voor meer informatie bij de opdrachten verwijzen we naar:

- Meer uitleg over
 - › [Het begin van een boek \(DBNL\)](#)
 - › [Verhaalopbouw \(vaksite Nederlands\)](#)
- Een **mindmap** maken bij het gelezen fragment
- Wat is een **oneliner**?
- Meer leestips over het thema identiteit:
 - › [Boekentips op Jeugdbibliotheek](#)
 - › [Leukere Leeslijst – Hoe dan?!](#)

Wil je verder aan de slag met de boeken? Organiseer dan leesclubs rondom de verschillende gelezen boeken.

- › [Leesclubs in literatuuronderwijs](#)
- › [Praten over literatuur](#)

Op de volgende pagina vind je een uitgewerkt lesplan.

Verdeel de klas in groepjes van ca. vier leerlingen. Ken ieder groepjes drie te lezen fragmenten; zorg ervoor dat ieder fragment ongeveer door evenveel leerlingen wordt gelezen.

Iedere leerling leest voor zichzelf de drie fragmenten en bespreekt deze vervolgens in hun groepje.

Leerlingen werken aan de hand van opdrachten in het stappenplan en vormen zich een eerste oordeel over het boek. Bij ieder fragment schrijven ze een oneliner.

Aansluitend onderzoeken leerlingen wat recensies hun over de boeken kunnen vertellen.

In de afronding wordt de top 3 van de klas geïnventariseerd. En kiezen leerlingen daarbij klassikaal de beste oneliners.

Op deze manier ontdekt iedere leerling een leestip voor zichzelf.



LESPLAN

Stap 1

0:10

Vorbereiding

Start met een kort gesprek over de verschillende titels. Wat roepen ze op?

Deel het stappenplan en de leesfragmenten uit, maak groepjes van ca. vier leerlingen. Verdeel de teksten over de groepjes. Ieder groepje focust op drie van de vijf teksten.

Stap 2

0:20

Leerlingen lezen individueel de drie fragmenten die aan hun groepje zijn toegekend.

De fragmenten bestaan uit de eerste pagina's van de boeken. Neem hier rustig de tijd voor.

Stap 3

0:10

Leerlingen bespreken hun primaire reacties in groepjes.

Vraag: Wat is jouw primaire reactie? Welk fragment vind je het meest veelbelovend? Zou je verder willen lezen? Waar komt dat door?

Stap 4

0:20

Leerlingen vergelijken de drie boekfragmenten en maken per fragment notities. In de vergelijking draait het om: personages, het begin van het boek en verwachtingen.

Verdieping: bespreek de theorie over het begin van een verhaal, zoals je die in **Meer informatie** vindt.

Stap 5

0:05

Leerlingen beoordelen de fragmenten door 1 – 5 sterren toe te kennen. Deze beoordeling is nodig om uiteindelijk een klassikale top 3 te kiezen (zie Afronding).

Stap 6

0:15

Leerlingen verdelen de drie fragmenten over hun groepje en gaan naar de [LiteRom](#), de databank met recensies van veel Nederlandse boeken.

- Leerlingen vergelijken hun eigen oordeel met dat van de recensenten.
- Ze noteren sleutelwoorden.
- Ze bedenken een passende oneliner.

Stap 7

Extra

Verdieping of huiswerkopdracht

Leerlingen vergelijken per fragment steeds twee recensies uit verschillende bronnen.

Bespreek: Wat is de functie van een recensie? Waar komen verschillen tussen recensies vandaan? Welke meningen deel je en welke niet?

Afronding

0:15

Inventariseer in de klas de toegekende sterren.

Welke titels komen in de top 3 en in welke volgorde?

En: wat zijn de beste oneliners?

Verwijs naar de Uittrekselbank voor een uitgebreide analyse van de boeken:

- › [Welkom bij de club - Thomas van der Meer](#)
- › [Gebrek is een groot woord - Nina Polak](#)
- › [Schuld - Walter van den Berg](#)
- › [Strovuur - Gerwin van der Werf](#)
- › [Skydancer - Lotte Kok](#)

Niet vergeten!

Stuur de top 3 samen met de oneliners voor 22 oktober 2021 aan NBD Biblion (marketing@nbdbiblion.nl o.v.v. **Top 3**) en maak kans op een boekenpakket.



Welkom bij de club

THOMAS VAN DER MEER

Personages: Thomas, transgender.
Situatie: terugblik naar kinderjaren toen Thomas nog een meisje was en hij voelt dat er iets met hem is. 'Ik dacht dat de dokter zou zeggen dat ik een erge ziekte had.'
Begin: 'Ik was jaloers op een jongen in de straat omdat hij Thomas heette.'

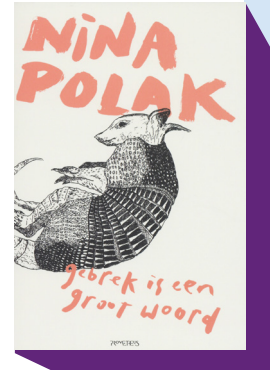
Stijl: laconiek, koel, 'droge' humor, beschrijvende stijl.



Gebrek is een groot woord

NINA POLAK

Personages: ik-verteller Nynke van 22 en Juda Zeno.
Situatie: ik-persoon ontmoet Juda opnieuw en dat lijkt veel met haar te doen.
Begin: ik-persoon ziet Juda terug na heel veel jaar.
Stijl: rijk (metaforen), stilistisch sterk.



Schuld

WALTER VAN DEN BERG

Personages: Amsterdammers uit achterstandswijk: ik-verteller, Kevin en vader Ron.
Situatie: hoofdpersoon is net uit de gevangenis.
Begin: 'Mijn broer had

nog gezongen op de avond dat hij iemand dood sloeg'. Je zit als lezer meteen recht op.
Stijl: direct, kort, strak, kaal, veel handelingen.



Strovvuur

GERWIN VAN DER WERF

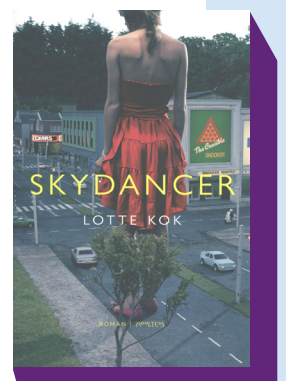
Personages: Fay (17 jaar), grappig, spontaan. Elvin, humoristisch, stoer.
Situatie: ze gingen naar Parijs, begin van de reis wordt beschreven.
Begin: ze gingen naar Parijs, maar eindigden in Kruishoutem.
Stijl: soms vlot en populair/straattaal, rijk met mooie beelden.



Skydancer

LOTTE KOK

Personages: Oscar 20 jaar, slaapt in goor bed, vnl. bezig achter zijn laptop. Zijn moeder, bezorgd type.
Situatie: Oscars 20e verjaardag: er staat iets te gebeuren! Maar wat?
Begin: midden in de gebeurtenissen: 'Ik werd wakker en had daar direct spijt van. Het belangrijkste wist ik nog niet eens: dat er, vanuit het niets, een meisje zou komen dat mijn leven linea recta naar de tering zou helpen.'
Stijl: stoer, eigentijds, tikje grof, taal van jongeren, opsommerig.



Walter van den Berg – Schuld

> [7 recensies in LiteRom](#)

o.a. uit *HP de Tijd*, *HUMO*, *NRC*, *VN*, *De Groene Amsterdammer*

Geroemd worden 'rake gevatheden' en de realistische manier waarop Van den Berg het Amsterdamse milieu uit zijn jeugd neerzet; je ontsnapt er niet snel aan.

Lotte Kok – Skydancer

> [3 recensies in LiteRom](#)

o.a. uit *Dagblad van het Noorden*, *Het Parool*, *Knack*

Brutaal en speels boek over Oscar en Agnes. Ze delen weinig, lijken geen perfecte match... maar toch...

Nina Polak – Gebrek is een groot woord

> [12 recensies in LiteRom](#)

o.a. uit *Het Parool*, *De Groene Amsterdammer*, *Opzij*, *Trouw*

Rijk verhaal waarin alles samenhangt met alles. Nynke is op zoek naar dat wat bij haar past: vrijheid of gebondenheid.

Thomas van der Meer – Welkom bij de club

> [2 recensies in LiteRom](#)

o.a. uit *NRC*, *Dagblad van het Noorden*

Worden wie je bent: een autobiografisch boek over Thomas die wordt geboren als meisje maar weet dat hij een jongen is. Zijn transitie zorgt voor veel reacties van buitenaf.

Gerwin van der Werf - Strovvuur

> [6 recensies in LiteRom](#)

o.a. uit *NRC*, *De Groene Amsterdammer*, *Het Parool*, *Trouw*

Roadtrip zorgt ervoor dat Fay dingen over zichzelf ontdekt en op zoek is naar eigen levenspad. Serieus en hilarisch tegelijk.